

Helsedirektoratet
Postboks 220 Skøyen
0213 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/4110-100

Dato
5. juli 2021

Tillegg til tildelingsbrev nr. 59 - beskrivelse av innretningen av velferdsteknologiprogrammet 2022-2024

Innledning

Nasjonalt velferdsteknologiprogram videreføres i perioden 2022-2024 der følgende tre innsatsområder er prioritert:

1. Spredning av digital hjemmeoppfølging med vekt på kronisk syke
2. Spredning av velferdsteknologi til barn, unge og voksne med medfødte eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelse
3. Varige strukturer for nettverk- og prosessveiledning i kommunal helse- og omsorgstjeneste

Formålet med den nasjonale innsatsen er å støtte kommunene i arbeidet med å innføre velferdsteknologi som en ordinær del av tjenesten og tilrettelegge de nasjonale rammebetingelsene for ønsket utvikling i tjenesten.

Programmet skal innrettes på en slik måte at kommunene etter 2024 skal være i stand til selv å prioritere, drifte og implementere velferdsteknologiske løsninger.

Helse- og omsorgsdepartementet ber Helsedirektoratet, i samarbeid med Direktoratet for e-helse, KS og et utvalg kommuner, utarbeide et konkret forslag til aktiviteter og leveranser i Nasjonalt velferdsteknologiprogram for perioden 2022-2024 med frist den 10. november 2021. Arbeidet skal sees i sammenheng med tiltakene i Digi-hjem, og evt. avhengigheter mellom tiltakene bør synliggjøres i leveransen. Departementet ønsker en status for arbeidet, herunder forslag til målstruktur og aktiviteter for neste programperiode innenfor gitte rammebetingelser innen 10. september 2021.

Bakgrunn

Nasjonalt velferdsteknologiprogram har i perioden 2013-2021 bidratt til utvikling, utprøving og implementering av velferdsteknologiske løsninger i kommunene, kompetanseheving og opplæring, samt etablering av infrastruktur og åpne standarder for velferdsteknologi.

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Kontoradresse
Teatergt. 9
www.hod.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 406

Avdeling
E-helseavdelingen

Saksbehandler
Kjersti Metliaas
22 24 85 26

Programmet har gitt gode resultater i den kommunale helse- og omsorgstjenesten i form av spart tid, unngåtte kostnader og økt kvalitet på tjenesten for brukeren, pårørende og ansatte¹.

Samtidig er det flere kommuner som ikke er kommet like langt. Flere mindre og mellomstore kommuner har ikke implementert trygghets- og mestringsteknologi. For å understøtte kommunene og sikre at etablerte strukturer for samarbeid ikke smuldrer bort, vil en videreføring av programmet være viktig. Videre er det også potensial for innføring av (ny) velferdsteknologi basert på metodikken og erfaringene fra Nasjonalt velferdsteknologiprogram som er høstet på området trygghet- og mestringsteknologi. For eksempel er brukermedvirkning viktig for å sikre at tjenesten tar utgangspunkt i brukernes behov.

Konkret skal beskrivelsen av programmet inneholde følgende

Innretningen og gjennomføringen av Nasjonalt velferdsteknologiprogram for perioden 2022-2024 skal ta utgangspunkt i og bygge videre på erfaringer fra Nasjonalt velferdsteknologiprogram 2013-2021, og Helsedirektoratets anbefaling for veien videre for nasjonalt velferdsteknologiprogram fra oktober 2020.

Utgangspunktet for innholdet i programmet for perioden 2022-2024 er den økonomiske rammen som er gitt programmet tidligere år, men med en vridning av den nasjonale innsatsen fra spredning av trygghet- og mestringsteknologi (primært til eldre), til spredning av teknologi til barn, unge og voksne med medfødte eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelse, og digital hjemmeoppfølging (kronisk syke), samt varige strukturer for nettverk- og prosessveiledning i kommunal helse- og omsorgstjeneste.

Departementet ber om at følgende tiltak skal inngå som del av de tre innsatsområdene:

Tiltak 1. Videre spredning av digital hjemmeoppfølging for kroniske syke

Det er i dag igangsatt flere prosjekter i helse- og omsorgstjenesten på digital hjemmeoppfølging. En videre spredning av digital hjemmeoppfølging må ta utgangspunkt i evalueringen av den randomiserte studien som vil foreligge ved utgangen av 2021 og kunnskap som hentes ut fra andre prosjekter, der nasjonale myndigheter etablerer samarbeid med pågående prosjekter for digital hjemmeoppfølging i sektoren, og sammen med aktørene i sektoren og deres leverandører høster erfaringer som kan danne grunnlag for nasjonale retningslinjer, standarder, veiledninger og eventuelle øvrige justeringer av virkemiddelapparatet. Prosjektene for videre spredning av digital hjemmeoppfølging skal tilstrebes å omfatte helseforetak og kommunal helse- og omsorgstjeneste, inkl. fastleger..

Forbehold for resultatene fra RCT studiene.

Videre spredning av digital hjemmeoppfølging må være understøttet av et godt nok kunnskapsgrunnlag. Det er igangsatt en utprøving av digital hjemmeoppfølging av pasienter med kroniske sykdommer, som avsluttes sommeren 2021. Funnene fra denne RCT-studien skal tas inn i vurderingsgrunnlaget for anbefalinger om videre utprøving av digital

¹ Helsedirektoratet (2020) *Velferdsteknologi etter 2020. Anbefaling om strategi for veien videre.*

hjemmeoppfølging. I tillegg bør Helsedirektoratet hente inn erfaringer med utprøving fra andre sammenlignbare land. Departementet ber om at direktoratet foretar en endelig vurdering når resultatene fra RCT-studien foreligger og sammen med erfaringer fra andre land, vurderer hva som er beste virkemiddelbruk for spredning og gevinstrealisering av digital hjemmeoppfølging. *Påvirkning av oppgavedeling i helse- og omsorgstjenesten.*

Det er behov for at det nærmere avklares hvordan digital hjemmeoppfølging påvirker oppgavedelingen mellom sykehusleger og fastleger, samhandling mellom fastleger og de kommunale hjemmetjenestene. Det må ses på hvordan dette samlet påvirker tjenestenes arbeidsmengde, og behovet for endringer i fastlegenes EPJ-systemer. Departementet ber direktoratet særlig vurdere hvordan de vil følge med på endringer i oppgaver/ansvar for de ulike aktørene i tjenestene, herunder eventuelle behov for endringer/justeringer i finansieringsordninger. HOD ber om å bli holdt orientert om vurderinger på dette området.

I tillegg vil fastlegene og de øvrige kommunale helse- og omsorgstjenestene også ha behov for faglig veiledning og opplæring i forbindelse med utprøving og innføring av digital hjemmeoppfølging. Det legges opp til at varige strukturer for nettverksarbeidet med utbredelse av velferdsteknologi også skal omfatte arbeidet med spredning av digital hjemmeoppfølging. Direktoratet bes i den forbindelse vurdere hvorvidt tjenestenes behov for faglig veiledning og opplæring kan ivaretas gjennom dette arbeidet, herunder hvem som skal stå for veiledning og opplæring, jf. *tiltak 3, varige strukturer for nettverk for innføring av velferdsteknologi* eller om det er behov for andre strukturer eller tiltak. Det vises her til direktoratets oppfølging av handlingsplanen for allmennlegetjenesten. Digital hjemmeoppfølging vil kunne berøre flere målområder i planen.

Tiltak 2. Spredning av velferdsteknologi til barn, unge og voksne med medfødte eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelse. Direktoratet bes beskrive aktiviteter som skal gjennomføres i forbindelse med spredning av teknologi til barn unge og unge voksne med medfødt eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelse. Prosjektet skal bygge videre på erfaringer fra utprøving av velferdsteknologi til barn og unge.

Tiltak 3. Etablering av varige strukturer for nettverk for innføring av velferdsteknologi. Direktoratet bes, sammen med de øvrige aktørene i Nasjonalt velferdsteknologiprogram, beskrive hvordan et fagnettverk innenfor velferdsteknologi kan etableres og driftes. Formålet med nettverket skal være å drive aktivt forankrings- og erfaringsdelingsarbeid i og mellom kommunene og dra nytte av kommunenes egne ressurser, for å sikre innføring av varige velferdsteknologiske tjenestetilbud, inklusive digital hjemmeoppfølging. Nettverket skal beskrives med utgangspunkt i at det etableres varige strukturer – også etter programmets avslutning i 2024. Fokus for arbeidet i nettverket kan bl.a. være å få frem gode modeller for gevinstrealisering, følgeforskning, erfaringsdeling og læring.

Nettverket skal omhandle velferdsteknologier relevant for den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Etter hvert som flere kommuner har innført trygghets- og mestrings teknologi skal det planlegges etter at nettverket skal ha særlig fokus på innføring av teknologier til barn, unge og unge voksne med medfødt eller tidlig ervervet funksjonsnedsettelse, og digital hjemmeoppfølging.

Nettverket skal bygge på erfaringene fra nettverksarbeidet i dagens velferdsteknologiprogram og ses i sammenheng med andre kommunenettverk. Nettverket

skal særlig ses i sammenheng med kommunenettverket mellom teknisk personell i kommunene, KS e-Komp, som ivaretar de tekniske sidene ved innføring av velferdsteknologi.

Tiltak 4. Prosessveiledning for kommuner.

Det er et ønske å sikre helhetlige tjenestemodeller og raskest mulig innføring av velferdsteknologi som gir gevinster samlet gjennom verktøy og metoder knyttet til innovasjon- og tjenstedesign og kunnskap om omstilling og organisasjonsendringer. Direktoratet bes beskrive hvordan dette kan tilrettelegges samt hvordan det på sikt kan ytes innenfor en varig og eksisterende struktur. Slik som InnoMed, som eies og styres av de fire regionale helseforetakene og KS og som gir prosessveiledning innen tjenesteinnovasjon og velferdsteknologi og som blant annet jobber i skjæringspunktet mellom kommuner og helseforetak. Det bør også beskrives hvordan det ev. ses i sammenheng med et kommunenettverk for innføring av velferdsteknologi.

Videre legges det til grunn at følgende tiltak videreføres fra Nasjonalt velferdsteknologiprogram 2013-2021 til et nytt program i perioden 2022-2024:

- Tiltak 5. Arkitektur og infrastruktur
- Tiltak 6. Sosial kontakt for eldre
- Tiltak 7. Sentrale tiltak, rådgivning, kunnskapsutvikling, utvikling av retningslinjer, opplæringsverktøy.

Departementet ber videre Helsedirektoratet i samarbeid med KS/kommunal sektor om å beskrive følgende:

- Forslag til konkretisering av formål og resultatmål for programmet og de ulike tiltakene i perioden 2022-2024, herunder hvordan bruk og nytte av velferdsteknologiske løsninger for eldre borgere kan dokumenteres.
- Tydeliggjøring av hvordan innretningen av programmet og virkemiddelbruken gjør kommunene i stand til å prioritere, drift og implementere av velferdsteknologi.
- Vurdering av behov for presisering og nærmere definisjon av begrepene "digital hjemmeoppfølging" og "velferdsteknologi" med det formål å skape et omforent begrep for bruk av teknologi i helse- og omsorgstjenesten. Dette må ses i sammenheng med det pågående arbeidet i Helse Nord RHF rettet mot spesialisthelsetjenesten innen digital hjemmeoppfølging og nettbasert behandling knyttet til definisjoner, kvalitetsindikatorer og måltall.

Med hilsen

Marte Rønningen (e.f.)
avdelingsdirektør

Kjersti Metliaas
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer